

VLAEMSCHE BEWEGING.

VERKLARING

VAN

GRONDBEGINSELEN

DOOR DE

VERDEDIGERS DER NEDERDUITSCHER VOLKSRECHTEN

AEN HUNNE LANDGENOOTEN GEGEVEN.

GEACHTE LANDGENOOTEN,

Sedert eenige maanden is er, in belgische en in vreemde dagbladen, zeer veel getwist over den geest en het doel der VLAEMSCHE BEWEGING. De vyanden van den opkomenden vlaemschen volksgeest hebben noch valsche aentgingen noch honende scheldwoorden gespaerd, om onze nederduitsche letterkunde by den vreemde zoo wel als in Belgie veracht en hatelyk te maken.

In de gemoedelyke overtuiging dat het vlaemsche volk het oor niet zal leenen aen de stem dergenen, die het nu reeds gedurende twintig jaren van allen invloed op 's Lands zaken en van alle beschaving hebben verstoken

gehouden, hebben wy het nutteloos geacht tusschen die luidruchtige worsteling het stille woord des vredes te verheffen.

Heden is het gevaer voorby : de vyand heeft zyne krachten tegen ons uitgeput, en moediger, talryker dan te voren, streven wy zonder omzien voort naer het vaderlandsche doel van terugeisning en van echte volksbeschaving.

Ofschoon wy ons over het ontstaen en de gevolgen dezer trouwlooze bevechting te verheugen hebben, is het niet te min waer, dat sommige vlaemsche burgers, en welligt meest alle onze waelsche landgenooten in twyfel geraekt zyn over den aert en het doel der vlaemsche beweging. Wy rekenen het ons voor pligt dezen twyfel op te klaren, en wy nemen hier de gelegenheid te baet om te gelyker tyd vóór gansch Belgenland onbewimpeld en regtzinnig uit te leggen wat de vlaemsche beweging is, welke gevoelens hare voorstanders bezielen en welk doel deze zich voorstellen te bereiken.

I. AERT EN STREKKING DER VLAEMSCHE BEWEGING.

Belgie is in eenen onnatuerlyken toestand, die onbetwistbaer het bestaen zelf des Vaderlands in een onophoudend gevaer doet verkeeren. De grootere helft der natie wordt beheerscht door de andere helft. Ofschoon deze beheersching van wege de overheid en van onze waelsche landgenooten waerschyndlyk niet als een berekend doel moge aenzien worden, bestaet zy niet te min.

Door alles *fransch* te maken, en de nederduitsche tael uit de ambtelyke besturen en zelfs uit de onderwysgestichten te verbannen, heeft men voor het vlaemsch volk al de bronnen van wetenschap en van beschaving opgedroogd. Men heeft het veroordeeld om in den gang der

eeuwen achteruit te blyven, en diensvolgens heeft men daervoor ook het snoodste middel ingewyd, om de Vlamingen als onmondige kinderen onder de zedelyke voogdyschap der volkeren van romaenschen oorsprong te doen blyven (1); ja zoo verre heeft men onder dit opzigt het menschelyk regt met voeten vertrapt, dat een vlaemsch burger voor het geregte zich hoort beschuldigen, verdedigen en veroordeelen in eene tael, welke hy niet verstaet — iets dat in geen land der wereld jegens zulk aanzienlyk gedeelte der bevolking zou kunnen geschieden, zonder onmiddelyke scheuringen te veroorzaken.

Die stand van vernedering, van krenking onzer nationale waerdigheid, van verbastering onzer voorvaderlyke zeden, van vyandschap tegen onze moedertael, en van gevaer voor het bestaen des Vaderlands, willen wy doen ophouden, ten minste het kwaed dat er uit voortspruit bevechten, met de hoop dat het hooge bestuer weleens regtvaerdig en moedig genoeg zal zyn, om in Belgie alle gegronde redenen van volkshaet en tweespalt te niet te doen.

In afwachting dat de nieuwe dageraad van eendragt en gelykheid voor alle Belgen verschyne, zullen wy met der tyd en allengskens, zonder iemands aengewonnene regten te willen krenken, de volgende herstellingen poogen te bekomen, hetzy dezelve ons door het staetsbestuer als regt-erkenning worden toegestaen, of dat wy ze door de rigting van den openbaren geest moeten verkrygen. — En men lette hier wel op, dat wy, waer het persoonen geldt, geene terugwerking verlangen :

1° Onderwys der nederduitsche tael in alle hooge en

(1) Men zie daerover de welbekende redevoering van den volksvertegenwoordiger SIGART, van Bergen in Henegouwe.

middelbare scholen op denzelfden voet als voor de andere landspraek, en diensvolgens verpligting van by alle *examens* bewyzen van kennis dier tael te geven.

2° Gebruik der nederduitsche tael in 's Lands gestichten binnen de vlaemsche gewesten, voor het onderwys der spraken welke met haer verwant zyn, en voornamelyk van het hoogduitsch en het engelsch.

3° Het uitgeven, op last des Staetsbestuers, van nederduitsche leerboeken, om de vorige aangewezenen herstellingen te kunnen verwezenlyken.

4° Het uitgeven, met krachtige ondersteuning van het Staetsbestuer, van volksboeken over landbouw, nyverheid en andere nuttige wetenschappen, in één woord van zulke werken die kunnen bydragen tot de beschaving en het industrieel onderwys van het vlaemsche volk, in de steden en ten platte lande (1).

5° Aenmoediging der vlaemsche schryvers, op denzelfden voet als de Belgen die de andere landspraek beoefenen.

6° Krachtdadige aenmoediging tot het ontwikkelen en het doen bloeijen van het vlaemsch tooneel.

7° Gebruik der nederduitsche tael voor en in de gerechtshoven, wanneer de beschuldigde tot de vlaemsche bevolking behoort.

(1) Een volksvertegenwoordiger zei onlangs: « In Vlaenderen is de praktisch wetenschappelyke letterkunde nog geheel en al te vormen. Het ontbreekt onze bevolking aen nuttige boeken om zich te verlichten en te onderrigten.

« Ik wilde, mynheeren, dat het staetsbestuer de uitgave van nuttige boeken uitlokte, door vlaemsche vertalingen van hoogduitsche en engelsche werken aen te moedigen; dat het byzonderlyk de inlandsche schryvers beschermdde, welke zich zouden toeleggen op het uitgeven van volksboeken over wetenschappen, kunsten en ambachten, en over den landbouw. Zoo zoude men eindelyk voor het vlaemsche volk eene letterkunde doen ontstaen, welke haer dadelyk nut hebben en by uitnemendheid praktisch zyn zou. »

(Redevoering van den heer Delhougne. Discussie over het budjet 1847).

8° Gebruik der nederduitsche tael in de besturen en raden der vlaemsche provintien en steden.

9° Gebruik der nederduitsche tael in de vlaemsche provintien, ten opzichte van alles waervoor de wet de openbaerheid voorschryft.

10° Gebruik der twee landtalen voor alle stukken, aenkondigingen, berigten, enz., die, van het Staetsbestuer uitgaende, bestemd zyn om tot de kennis der inwoners van beide gedeelten des Lands te worden gebragt.

11° Verpligting voor alle ambtenaren de vlaemsche tael magtig te zyn, en diensvolgens onbekwaemheid om in de vlaemsche gewesten een openbaer ambt te bekomen, indien men de volkstaal niet verstaet en spreekt.

12° Verpligting voor de officieren des legers by hun *examen* bewyzen van kennis der nederduitsche tael te geven.

II. STAETKUNDIGE GEDACHTEN.

De voorstanders der vlaemsche beweging hebben de overtuiging, dat de verwezenlyking van het bovenstaende alleen ter ontwikkeling der ware nationaliteit kan leiden; dat wy, indien de tegenwoordige onvruchtbare rigting des geestes blyft voortduren, binnen vyftig jaren nog geen enkelen stap zullen gedaen hebben naer de vestiging op vaste gronden dier nationaliteit; dat intusschen de vaderlandsliefde verslapt, het betrouwen in de toekomst vergaet, het volkskarakter verdwynt, en al de edelste krachten der natie in nuttelooze worstelingen worden verspild.

De voorstanders der vlaemsche beweging behooren diensvolgens, als zoodanig, tot de eene noch tot de andere staetsparty; zy achten hunne eigene vaderlandsche zending verheven genoeg, hunnen voorgenomen arbeid zwaer genoeg, hun doel omvattend genoeg om tot

hun aendeel in de maetschappelyke strekking voldoende te zyn.

De vlaemsche beweging is gansch *onafhanklyk* en zal zich altyd bevinden langs de zyde dergenen, die door hunne daden of in hunne inzichten 's Lands wezenlyke ontvoogding zoeken, de vlaemsche bevolking *werkelyk* regt willen laten wedervaren, de nationaliteit bevorderen, den vrede handhaven, het volkskarakter en de voorvaderlyke zeden bewaren, en ons poogen te beschermen tegen de verderfelyke uitwerkselen van den vreemden invloed.

III. VERHOUDING TOT HET WAELSCHE GEDEELTE DES LANDS.

De vyanden der vlaemsche beweging spreken over onze strekking, als of wy eene scheuring in Belgie wilden verwekken. Niets is meer beneven de waerheid. Sedert 1830 hebben wy bewezen, dat de ontzegging van regt en de verdrukking zelve ons nooit tot het stichten van onrust of volksgewoel hebben aangedreven. Wy voeren eenen vreedzamen stryd des geestes; en indien wy de instellingen des Lands willen handhaven en het voorbeeld geven van eerbied voor Wet en Vorst, willen wy nog veel meer het Land zelve laten zoo als de staetsgebeurtenissen het hebben gemaakt. Wy spreken wel is waer van eene nederduitsche Nationaliteit; maer daerdoor verstaen wy alleenlyk de waardigheid en het zelfwezen der Vlamingen, als gedeelte der Belgen, en de aenwending der vlaemsche volkskrachten tot der tyd toe, dat wy, als Nederduitschers, onze ontkende regten zullen hebben terugbekomen en onze grieven zullen hersteld zien.

Onze hoogste wensch is, dat wy eens in volle eendragt en innige broederlykheid met onze waelsche landgenooten mogen leven; want alleen van dat oogenblik

af zal Belgenland op hechte grondvesten rusten. Maer het is van onzen kant niet dat de onmogelykheid hiertoe blyft voortbestaen. Men geve ons, als grootere helft der natie, met de helft der lasten en pligten, ook de helft der regten en voordeelen; men opene voor het vlaemsche volk dezelfde bronnen van beschaving en van invloed op 's Lands zaken: in één woord men make dat in Belgie alle gedeelten der natie gelyk staen, en de klagten en de vyandschap zullen van zelf veranderen in lofzangen ter eere van het gemeene vaderland, in vriendschap en in verbroedering.

Wil men de eenig bestaende middelen hier toe niet aanwenden, zoo kan het doel ook niet worden bereikt; en de verantwoordelykheid ruste dan, niet op hen die onregt lyden, maer wel op hen die onregt plegen.

Zoo verre zyn wy verwyderd van de strekking tot eene afzonderlyke nationaliteit, dat wy hier verklaren bereid te zyn, om alle onze krachten ten dienste te stellen van eene echt nationale gezindheid, indien zulk eene in Belgie tot stand kwame, al name zy ook haren oorsprong en hare eerste ontwikkeling uitsluitelyk onder het waelsch gedeelte der belgische bevolking. Het is zelfs eene hoop die wy sedert lang koesteren, dat de onvruchtbaerheid der tegenwoordige geestesrigting eene vaderlandsche gezindheid zal doen ontstaen, welke op gevoelens van regtvaardigheid jegens alle Belgen rustende, de herstelling der vlaemsche grieven zal begunstigen en de algemeene nationaliteit op eendragt en gelykheid zal poogen te gronden. In zulke gezindheid, die tevens de bewaerster van der Belgen volkskarakter en de beschermster hunner waerdigheid en regten tegen den vreemden invloed ware, zouden al de staetkundige hoofdstoffen der vlaemsche beweging zich versmelten, en deze zou eene uitsluitelyk letterkundige strekking en

gedaente aennemem, om door vreedzamen arbeid tot de meerdere verheffing des Vaderlands en tot de beschaving van het vlaemsche volk te werken.

De verdedigers der nederduitsche volksregten hopen dat de bovenstaende verklaring aen hunne landgenooten, en al wie ze lezen moge, de overtuiging zal geven van hunne volledige onafhanklykheid en van de zuiverheid hunner echt vaderlandsche inzichten.

Menigeen zal welligt onze eischen talryk vinden, en misschien derzelve gansche voldoening als eene onmogelykheid aenzien. Dit gevoelen moge eenigzins voor alsnog gegrond zyn, — wy zelven verbergen het ons niet; maer wy weten ook dat onze voorvaderen wel den eersten steen hunner trotsche gedenkbouwen legden, ofschoon hunne kinderen eerst na vyftig jaren arbeid het einde er van moesten zien.

Aldus ook rekenen wy met den tyd, en wy hopen dat, steen voor steen, het gebouw van het Volksbestaen door ons of door onze zonen zal worden voltrokken.

Gent, den 6 November 1847.